

бюро, інші антикорупційні інституції, створюється Антикорупційний суд – особливих результатів немає, оскільки, на відміну, від Румунії в нас немає політичної волі ані лідерів держави, ані керівників цих служб. Єдине, що може їх «підштовхнути», як свідчить досвід і Румунії і України, є масові протестні мірні зібрання. Оскільки корупція для постсоціалістичних країн є один з головних викликів XXI століття, то така форма боротьби з корумпованою владою є найбільш дієвою. Головне, щоб мірні зібрання проводились в регламентовані міжнародними документами та національним законодавством межах.

Література

1. Амністія корупціонерів: рішення уряду Румунії спровокувало найбільші протести з часів Чаушеску. URL: <https://hromadske.ua/posts/amnistiya-korupcioneriv-protesti-v-rumunii>.
2. Бостан С.К., Немченко Г.О. З досвіду антикорупційної боротьби правоохоронних органів в Румунії: фактори успіху. *Право і суспільство*. 2018. № 5. Частина 2. С. 10-15.
3. Протести Румунії (2017-2018). URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8_%D0%B2_%D0%A0%D1%83%D0%BC%D1%83%D0%BD%D1%96%D1%97_\(2017-2018\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8_%D0%B2_%D0%A0%D1%83%D0%BC%D1%83%D0%BD%D1%96%D1%97_(2017-2018)).

Момот Альона Ігорівна
студентка юридичного факультету
Науковий керівник – к.ю.н., доцент **Наливайко О.І.**
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

АДМІНІСТРАТИВНА ЮСТИЦІЯ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Інститут адміністративної юстиції є відносно новим елементом національної правової системи, запровадження якого свідчить про пріоритетність демократичних та правових цінностей в нашій державі, прагнення нашої держави до вступу у європейське співтовариство. Адміністративна юстиція є необхідним елементом правової держави, у переліку принципів якої проголошується гарантованість прав і свобод громадян від неправомірних дій органів публічної, передусім виконавчої влади, з урахуванням вітчизняних соціальних, політичних умов і правових традицій. Завданням адміністративного судочинства є захист прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, інших суб'єктів під час здійснення ними владних управлінських функцій на основі законодавства, у тому числі виконання делегованих повноважень шляхом справедливого, неупередженого й своєчасного розгляду адміністративних справ [1]. Так, наведені завдання знайшли своє відображення в кодифікованому акті – Кодексі адміністративного судочинства України.

Враховуючи проведення реформ в нашій державі, її євроінтеграційний вектор розвитку та взяті відповідні зобов'язання, сьогодні необхідним є ретельний аналіз окремих складових формування та становлення адміністративної юстиції через дослідження історичних витоків виникнення та подальшого розвитку у правовій системі такого суспільного, державно-правового феномена, як адміністративна юстиція.

В науковій літературі наголошується, що реформуючи адміністративну юстицію, значну увагу необхідно приділити розробці і вдосконаленню теоретичного та нормативного підґрунтя функціонування адміністративних судів в Україні; врахуванню здобутків інших держав у сфері адміністративного процесу, правових стандартів вироблених на загальноєвропейському рівні; дослідженню практики Європейського суду з прав людини тощо [2, с. 110]. 30 вересня 2016 року, вступила в силу судово-реформа, так внесено зміни до Конституції України, прийнято новий Закон України «Про судоустрій та статус суддів» [3, 4], що також вимагає подальшого реформування національної адміністративної юстиції в напрямі її відповідності європейським вимогам та стандартам у сфері здійснення правосуддя.

Історичний екскурс свідчить, що адміністративна юстиція сформувалася на Заході в другій половині XIX ст. і зайняла автономне місце в традиційній системі судочинства [5, с. 53]. Це обумовлено рядом особливостей, які відрізняють її від інших галузей судочинства – цивільного, господарського та кримінального. У порядку адміністративної юстиції розглядаються і вирішуються адміністра-

тивно-правові спори між сторонами, які перебувають у відносинах влади і підпорядкування, тобто там, де має місце субординація. Правовий наслідок вирішення конфлікту у сфері державного управління органом адміністративної юстиції – визнання недійсності та скасування неправомірного адміністративного акта. Сьогодні в одних державах функції адміністративної юстиції здійснюють звичайні суди, в інших – спеціальні адміністративні.

Висвітлюючи питання самостійності адміністративних судів в судовій системі, слід навести приклад Європи, де є тенденція до виокремлення адміністративних суддів з такою аргументацією – це особливий суд, який розглядає справи проти держави, особливий порядок формування, має особливі вимоги до складу [6, с. 20].

До речі, саме в Україні, одній із перших країн на теренах колишнього Радянського Союзу, було створено адміністративні суди та запрацювала система адміністративного судочинства [7, с. 78].

Слід зазначити, що сьогоденний стан адміністративної юстиції в Україні свідчить про необхідність вирішення, як теоретико-методологічних, так і практичних проблем. Серед перших – співвідношення адміністративної юстиції та адміністративного процесу. Як справедливо зазначає С.Г. Стеценко, адміністративний процес має три складові: 1) адміністративно-судовий процес, у рамках якого здійснюється розгляд публічно-правових спорів в адміністративних судах; 2) адміністративно-управлінський процес, у рамках якого здійснюється виконавчо-розпорядча діяльність органів публічної адміністрації; 3) адміністративно-юрисдикційний процес, у рамках якого здійснюється розгляд справ про адміністративні правопорушення та застосування заходів адміністративного примусу [8, с. 42-44; 9]. За такої позиції адміністративний процес та адміністративна юстиція співвідносяться як ціле та частина, де поняття адміністративного процесу є ширшим ніж адміністративна юстиція.

В свою чергу, практичні проблеми сучасної адміністративної юстиції пов'язані з дійсною реалізацією права кожного оскаржувати в суді рішення, дії чи бездіяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб як важливої гарантії реалізації конституційного принципу відповідальності держави за її діяльність перед людиною [10, с. 92].

Отже, найбільш ефективним та надійним способом захисту публічно-правових спорів є розгляд адміністративних спорів адміністративним судом. До того ж, пріоритетним завданням судової гілки влади та напрямами подальшої розбудови вітчизняної системи адміністративної юстиції були і повинні залишатися: забезпечення єдності судової практики; розгляд адміністративних справ у визначені законом строки; підвищення ефективності судочинства, високопрофесійний кадровий склад адміністративних судів.

Література

1. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. (зі змінами і допов.) / *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35, 35-36, 37. Ст. 446.
2. Юрченко В.П. Адміністративна юстиція в Україні: поняття та ознаки / *Вісник Академії адвокатури України*. 2016. Число 1. С. 108-114.
3. Конституція України від 28.06.1996 р.: <http://www.rada.gov.ua>.
4. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р.: <http://www.rada.gov.ua>.
5. Бевзенко В. Історія становлення й розвитку вітчизняного інституту адміністративної юстиції / *Історико-правовий часопис*. 2013. № 2. С. 52-58.
6. Кулик С.В. Історико-правові аспекти реформування судової системи України / *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2016. № 1. С. 16-20.
7. Щавінський В.Р. Становлення адміністративної юстиції як державно-правового феномену (український історико-правовий досвід) / *Публічне право*. 2013. № 2. С. 78-82.
8. Стеценко С.Г. Сутність адміністративного процесу: теоретичний погляд / *Право України*. 2014. № 4. С. 39-46.
9. Адміністративне судочинство: навчальний посібник / за заг. ред. проф. О.П. Рябченко. – 2-ге вид., перероб. і доп. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2014. 304 с.
10. Коваль Д.О. Окремі проблеми організації й функціонування адміністративної юстиції в Україні / *Прикарпатський юридичний вісник*. 2015. Вип. 2. С. 91-94.